

TÚLLÉPÉS

AZ AQUILA NEGYEDÉVI FOLYÓIRATA

2023/IV. NOVEMBER 1.

KRISZTUS KERESZTJE

MIÉRT IRRITÁLÓ A 21. SZÁZADI
LIBERÁLIS VILÁGNAK?

BŰN ÉS AMI MÖGÖTTE VAN

SZÓKRATÉSZ KÉNYELMETLEN
KÉRDÉSEI A PIACON

AZ IGAZSÁGRÓL – MEGKÖZELÍTÉSEK

TÚLLÉPÉS

10. évfolyam 4. szám

Megjelent: 2023. November 1.

Az AQUILA katolikus közösség negyedévi folyóirata

A kizárólagos materiális gondolkodáson túllépve: lelkiesség, spirituális kultúra — filozófiai, teológiai, pszichológiai, szociológiai, művészeti és egyéb tudományos megközelítésben.

Megjelenési gyakorisága:

Negyedévi folyóirat

A folyóirat régi példányai az archívumban megtalálhatók.

Nemzetközi azonosítószám:

HU ISSN 2064-7700

Alapítás ideje: 2014. július 1.

Kedves Olvasóink!

Szeretettel köszöntjük Önöket, s reméljük, hogy sok kellemes, gondolkodással töltött időt szerzünk Önöknek, és idővel egyre több olvasónk lesz. *Elindult a tizedik évünk.*

Miért indítottuk el ezt az eleinte negyedévente (majd terveink szerint sűrűbben) megjelenő elektronikus kiadványunkat? Az ok a kiadó AQUILA Közösség lelkiségéből fakad. Mi 38 éve vagyunk katolikus közösség, mely eddig sokféle működési formációt is létrehozott, és fenn is tart. Ami a cikkek tartalmára vonatkoztatott igényünk: újszerű, valós értéket hordozó gondolkodás jellemezze, és csakis a végső igazsághoz közelítő, kereső elképzelés érvényesüljön. A cikkekért nem tudunk fizetni, ahogyan az olvasásuk is ingyenes.

Keressük a spirituálisan is korrekt, univerzális szintet jobban megközelítő, teljes körű tudományos gondolkodást, nyitottságot, bátorságot, hogy minél jobban megismerhessük az embert, a földi létet és az univerzumot.

Célunk az emberi kultúra, a tudományos élet kitágított gondolkodás felé való rehabilitációja. Joseph Ratzinger szavaival élve: **„Senki sem állíthatja azt, hogy ő a szó igazi értelmében „tudja”, hogy Isten nem létezik. De felállíthatja azt a hipotézist, hogy nem létezik, s ebből a tételből próbálhatja megmagyarázni az univerzumot.”** (Krisztusra tekintve) Mi azt látjuk, hogy a jelenlegi tudományos élet megnyilvánulásai szinte csak földies, materiális szempontból próbálják megérteni, megélni a világot. Az így (meg)magyarázott földi világ jelenségei nagyon sok esetben — jelenleg még felmérhetetlenül, vagy be nem vallottan — téves következtetésekre vezethetnek. Pl. a világ keletkezésének módja, oka. Vagy az ember megjelenésének ideje, hogy miből és hogyan alakult ki, más bolygókon, más életek keresése, a kizárólagosan szén alapú gondolkodás is nagy hiba stb.

Az AQUILA feladatának tekinti az emberi felfogás horizontjának a felfoghatóság határáig való tágítását, amit szerintünk folyamatosan feszegetni, nyújtani, bővíteni lehet.

K. Jaspers gondolatai: **Az egzisztenciális embernek mindig úton kell lennie, nem merevedhet meg dogmatikus igazságokban (...) mindig nyitva kell állnia és tanuláskonynak kell maradnia, készen arra, hogy megvitassa az ellenkező álláspontot, mindig tudatában annak, hogy a vándorló embernek nincs végleges igazsága.** Nyíri T.: Filozófiatörténet

(1983), 14.2.2. fejt., 446.o.

A TÚLLÉPÉS kiadvány a kedves Olvasóktól az elmélyült olvasást várja. Az AQUILA nyitott minden újat hordozó elmére, elfogadjuk és közöljük a beadott cikkeket, ha a Szerkesztő Bizottságunk jóváhagyja.

Minket Istenen kívül senki sem működtet, és szabadok vagyunk mindenféle földi érdektől, nem fogjuk sem politikai, sem semmiféle más érdekből cenzúrázni a beadott cikkeket. A közlés legfontosabb kritériuma elsősorban az, hogy a fenti szellemben íródott-e a mondandója, megfelel-e ennek a kitágított horizontnak, megfogalmazása és mondandója

tekintetében megfelelően igényes-e, hordoz-e logikát, újszerű gondolkodást. Nem számít a szerző vallási és politikai hovatartozása, ha nem támadja az Istenhitünket.

Semmiféle erőltetett, igazi értékeket nem hordozó, plágiumgyanús terméket sem fogadunk el!

Egyéniségek írásai kellenek.

M. Blondel

***Minél többet tud az ember,
minél többje van, minél több ő maga,
annál inkább tudatára ébred annak,
hogy nincs semmije, nem tud semmit,
hogy nem az, amit akar.***

(Nyíri T.: Filozófiatörténet (1983), 15.2.2. feje., 494. o.)

Tartalom

KEDVES OLVASÓINK!	4
KRISZTUS KERESZTJE MIÉRT IRRITÁLÓ A 21. SZÁZADI LIBERÁLIS VILÁGNAK?	6
Gondolatok arról a jelenségről, ami az egész földön általánossá kezd válni, hogy Krisztus keresztje zavarja a mai korszellemet, és elkezdik leszedni őket az intézmények falairól.	
BŰN ÉS AMI MÖGÖTTE VAN	13
A bűn fogalmának átgondolása, hogy ne csak egy középkori riogatást lássunk benne, hanem a létünkre magyarázatot adó teológiai rendszert.	
SZÓKRATÉSZ KÉNYELMETLEN KÉRDÉSEI A PIACON	19
Szókratész élete kapcsán a saját létünket is górcső alá tehetjük. Erre indít minket ez a filozófikus írás. Rámutat a határainkon való túllépés szükségességére.	
AZ IGAZSÁGRÓL - MEGKÖZELÍTÉSEK	23
Az igazság fogalmának értelmezése. Mély gondolatok, melyek szinte ódává alakulnak ebben a tömör írásban.	

Pável Márta

KRISZTUS KERESZTJE MIÉRT IRRITÁLÓ A 21. SZÁZADI LIBERÁLIS VILÁGNAK?

A jelenség tragikus és elgondolkodtató, hogy ami valóság, és egyben - csupán kétezer éves - szimbólum: ami a keresztre feszítést, a Megváltónak ahalálát szimbolizálja és emlékeztet Rá (talán ezért is...), a mai napig – szüntelen – milyen indulatokat gerjeszt a világ nagy részén. Sőt, talán az elszabadult erkölcsiség miatt is, sokkal nagyobb indulatokat gerjeszt, mint eddig. Pl. Finnország, Norvégia, Franciaország, Németország, Kína, és hosszasan sorolhatnám őket, ahol leszedték a kereszteket az iskolákból, meg mindenhol.

Nem értem, hogy ha akkora „demokrácia” van ezekben az országokban, hogy nem lehet toleránsnak lenni a másik ember vallása iránt, nem beszélve arról, hogy még mindig a legtöbb ember keresztény a Földön. Félő, hogy a liberális, intoleráns, hangos cirkuszosással szemben a keresztényi „jámborság” miatt is veszélybe kerülhetünk. A keresztény vallás az

ember lelki növekedését, önmegtartóztatását stb. kívánja, míg mára az iskola, a média által megrontott fiatalok többségének is a könnyebb, 'nekem mindent szabad' út felé mennek, így sajnos ez a szellem el fog terjedni, mert nagyon erőszakos, fenyegető, és a gyengébb jellemeknek tetszetős.

Már több cikkemben írtam az emberiség szellemi, lelki színvonalának csökkenéséről, s ez ezzel még csak felgyorsulhat. Ez az elferdült liberális szemlélet nem hagy választást a népnek, nem hagy szabadságot, szabad akaratot (ebből látszik végtelen sötét volta), csak az van, amit ők akarnak, és ha valaki az ellenkezőjét meri tenni, vallani, vagy az egész lefizetett sajtó ellen megy, maximálisan meghurcolják. A többi sajtó gyáván hallgat, ma ez van! Ez messze nem demokrácia, hanem liberális diktatúra!

A keresztény embereknek ez tűrhetetlen, hogy miért ne lehetne ott az iskolában vagy bárhol a kereszt, amikor addig is ott volt, és senkit nem bántott. (A kereszt ereje ebben is megmutatkozik, mert ha anonim módon nem lenne a sötétség szemében világító fény a kereszt, akkor békén hagynák.) Ha valaki szeretettel, imával nézi Jézus Krisztus mementó jelét, öröm és remény tölti el, és érzi, hogy ígérete szerint mindig velünk van. Aki nem hisz benne, annak (ha érzelmileg negatívan nem túlfeszített...) akkor hát ott van egy kereszt, és ennyi. Ismétlem: ezek szerint el kell gondolkozni, hogy a keresztnek talán nagyobb ereje van, anonim módon működik, amitől ekkora ellenállást vált ki az istentelenekből. Ez viszont nekünk, keresztényeknek erőt kell, hogy adjon.

(1) Nyugat-Európában szinte mindennapi jelenségnek mondható a templom- és keresztrombolás. ... A neomarxista-baloldali-szocialista erők mindent megtesznek a kereszténység ellen, ... A V4NA nemzetközi hírügynökség számolt be egy nemrég történt esetről. Casar de Cáceres spanyol város szocialista polgármestere, Rafael Pacheco döntése szerint el kell távolítani a keresztet a város központjában lévő térről és a helyére modern szobrot kell állítani.... Május 25-én reggel kezdték el a spanyol település polgármesteri hivatalának emberei elbontani a kereszt gránit alapját, majd daruval a városi temetőbe szállították.

Tószegi templomunkban olyan Jézus szobor van, amelyet egy belgiumi templomból dobtak ki, mert lerombolták. Ezt a szobrot megkaptuk a Pálosoktól, mert sérült is volt, renováltuk, és a mi AQUILA templomunk ékessége lett. De az egész országnak is, mivel szinte Magyarország közepén van, áldást és fényt hoz. Nem lehet mindent, ami érték volt – és érték ma is – kidobálni azért, mert elistentelenedett a világ. Ez egy nagyszabású primitívség. Azért, mert elszabadult az érzékiség, szexualitás, ego, pénzhajkurázsás, inkább hálásnak kéne lenni – ha lennének annyira intelligensek lelkileg, hogy ezt megértsék... –, hogy vannak még, akik fenntartják a jóságot is a világban, hogy okot adnak, hogy a világ ne omoljon össze, nemhogy még ezeket az ártatlan-

nak tűnő szimbólumokat is tönkre tegyék. Elképesztő, hogy vannak olyanok, akik nekiállnak egy keresztet lerombolni. Ez azért is van, mert akkora a sötétség bennük, akkora tehetetlen dühhel élnek, hogy egy fából, vagy kőből készült keresztnek is neki tudnak esni. Ez származás, a gyengeség, az ellenség, az ördög jele.

(2) Az amerikai Gatestone Institute elemzése szerint 2019-ben rekord számú, háromezer támadás történt az öreg kontinensen. A szervezet kutatása szerint a legtöbb támadást Franciaországban és Németországban követték el – közölte a V4N4 Hírügynökség....2019-ben háromezer keresztény templomot, iskolát, temetőt gyaláztak meg bűnözők Európában. A jelentés szerint a támadók gyújtogatnak, fosztogatnak, sátánista rajzokat festenek fel, lopnak, rongálnak, de az is előfordult, hogy szükségleteiket végezték el a kegyhelyeken.

3000 támadás egy év alatt. Igaz, egy része bűnöző, meg bevándorló szélsőséges mohamedán, de vannak köztük LMBTQ-sok is bőven. Hol a liberális szabadság? (Persze tudjuk, ez mára már vicc...) Ez konkrétan diktatúra, hogy hagyják. Ezt nem lehet eltűnni, tenni kell ellenük. Különben az emberiség tragédiájához vezet. Az a jelenség magáért beszél, hogy fosztogatnak, sátánista jelképeket rajzolnak, rombolnak, ez mind a sötétség erői. Úgy gondolom, hogy magára valamit adó ember ezekhez a rétegekhez nem akar tartozni, s ha pedig az emberiség életében ez a réteg lesz a domináns, akkor jobb lesz eltávozni innen, valahova minél gyorsabban, mert ez az élet már nem élet, hanem valóságos pokol, nem ezt akarjuk!

...A Gatestone Institute szerint Franciaországban és Németországban a keresztényellenes támadások összefüggésben vannak a muszlim bevándorlással, azonban, mivel nem készítettek statisztikákat az esetekről, lehetetlen megmondani, hogy pontosan hány incidens írható muszlim vagy dzsihadista elkövetők számlájára. Spanyolországban viszont a támadásokat legtöbbször anarchisták, radikális feministák és más szélsőbaloldali csoportok hajtják végre.

Láthatjuk, leírják más országok jellemző támadóit. Mindegyik valamifajta erőszakos tevékenység résztvevője, illetve olyan emberek halmaza, akik valószínűleg felbujtottan, pénzért teszik, sötét erők irányításával. Azt hiszem, és félek, hogy az államnak is érdekében kell lennie (mert nem lépnek fel hatékonyan, vagy sehogy...), és nem lehet együttműködni az ilyenekkel, mint pl. ahogy a polgármester tette. A támadásoknak, mint pl. a kereszt ellen, mint az egyházi szimbólumokat illetően, elejét kéne venni, több országban a jog is biztosít védelmet, de lassan nem érdekli őket... sem! Ha nem teszik, akkor minden országban elszabadul a pokol – ami nem áll meg a keresztrombolásoknál... –, ki fognak alakulni no-go zónák, sőt tömeges rombolások, aminek mindenki áldozata lesz, mert ez csak a kezdet. (Azóta láthatjuk, már erős zsidóellenes hangulat is van...) Ez senkinek sem lesz jó, talán még nem késő felébredni, és tenni ellene, különben forrongani fog a földi világ...

Magyarországról mondjuk elvándorolnak az emberek – azért, mert tegyük fel nem szeretik Orbánt vagy a Fideszt, megjegyzem sehol sem jobb... –, viszont vannak olyan európai országok – ahova mennek –, ahol a migránsok miatt egyre rosszabbak a körülmények. Nem véletlen, hogy Magyarországra meg a külföldiek jönnek, főleg Európából, meg USA-ból is sok nyugdíjas visszajön. Nyugalmat kívánva jönnek németek, finnek, svédok, franciák, bel-

gák és egyebek. Somogy megyében nyüzsögnek a betelepültek. Tehát úgy tűnik, mintha cserélődnének a rétegek, hogy a nyugtalan és tesztoszteron hajtotta hitetlen tömeg Európa-ba (talán irányítottan) „menekül”, és többen vannak, akik a migránsokkal együtt csinálják a balhét, míg a másik fele, a nyugdíjasok vagy megállapodottak meg Magyarország felé jönnek, mint egy béke szigetére. De hát ez a jelen, s a kérdés, hogy ez a jelenlegi nyugalom meddig tartható fenn ebben a zűrzavaros világban? Ezt senki sem tudja megmondani, de hogy hamarosan vége lesz, az biztos, mert kicsik vagyunk szigetnek..., valamint egyre inkább világháborús a helyzet.

(3)... G7-ek külügyminisztereinek kétnapos münsteri csúcstalálkozója előtt eltávolítottak egy 16. században készült, a megfeszített Jézus Krisztust ábrázoló fakeresztet az eseménynek helyet adó Városháza díszterméből

Én nem akarom keresztény létemre azt mondani/fenyegetni, hogy minden tettnek megvan a következménye. Krisztus megmondta: Máté evangéliuma 10,33 „De aki megtagad az emberek előtt, azt én is megtagadom mennyei Atyám előtt.”

Aki ... akárki, nem keresztény szelleműek miatt leveszi a keresztet a falról, azok akár a nemzet, akár a nemzet képviselőjeként árulók, megkapják a magukét. Hogy mikor kapják meg, azt nem tudom, de a bumeráng elmélet működik. Ez nem babona, hanem ezek tények akár hiszik, akár nem. Tehát mindennek lesz következménye, csak nem biztos, hogy holnap, és hogy láthatjuk, de hogy lesz, az biztos!¹

(4) ...Az új olasz kormányban oktatási miniszterként az Öt Csillag Mozgalmat (M5S) képviselő Lorenzo Fioramonti azt vetette fel, hogy a tantermekben az – általában a tanári katedra fölött látható – feszületet világtérképpel vagy az olasz alkotmány szövegével helyettesítsék.” ... „A feszület nem diszkriminatív, a kereszténység átítatja kultúránkat, amely éppen ezért befogadást és integrációt hirdet” – idézte a napilap Stefano Russo püspököt, a Cei főtitkárát, aki sajnálatát fejezte ki a miniszter „szűk látókörű”, laikus világnézete miatt. A püspöki kar vezetője megjegyezte, hogy Olaszországban már korábban is felmerült a feszület eltávolítása, de a keresztet „nem az olasz egyház, hanem a törvények teszik az olasz osztálytermek falára”.

Ez nagyon durva, hiszen klasszikus volt az olaszoknak a hite, hogy pont az olasz kormány, pont ott, ahonnan rengeteg szent származik, és ahol a Vatikán is van, ahova rengeteg turista jár templomokat nézni, ott akarja leszedetni az (antik) keresztet. Olaszországban, a hit fellegvárában teszi ezt az olasz oktatási miniszter, aki természetesen az öt csillag képviselője, térképet, meg Alkotmány szöveget akar tenni a feszület helyére. Biztos megsegíti őket az Isten (gondolom, nem is hisz benne...). Biztos jó lesz az olaszoknak, nem lesz földrengés, szárazság, sárlavina stb., biztos ott lesz a Szent keze az ország fölött. Sajnos ezeket a vezetőket az olaszok megválasztották, ergo így a bűnük nem egyedüli. A püspöki kar mondja, hogy a keresztet a törvény teszi a falra. De ma már mit számít a törvény ezeknek a vezetőknek?

---

¹ Erre hosszan tudnék megvalósult példákat hozni, de nem ennek a cikknek a témája.

Magyarországon még vallásszabadság van, így még ennyire nem nehéz a helyzet, de a feszület sehogyan sem lehet diszkriminatív. Habár nagyon szeretnék más vallások, hogy legyenek – mondjuk a mohamedánok –, és attól függ mennyien lesznek², akik ezt a diszkriminációs szöveget erősítik. Mindig mondtam – és a Magyar Kormány még ezt mondja –, ha nem tudnak beilleszkedni, ha minket akarnak a maguk képére formálni, akkor nem kell/kellene őket beengedni, de hát ez is egy más lapra tartozó dolog.

(5)... A leszbikus püspöknő eltávolítaná a muszlimokat sértő kereszteket a templomból... El akarja távolítani a kereszteket a stockholmi Tengerészek Templomából a város leszbikus, evangélikus püspöke, Eva Brunne, azzal az indokkal, hogy így a templom nyitva tudna állni más vallások tagjai számára is. Ezért aztán jelezné a templom falán Mekka irányát....

Stockholmi leszbikus püspök el akarja távolítani a kereszteket a templomból... hát ehhez csak gratulálni tudok. Ez biztos – mint említettem az előbbiekben –, hogy nem marad következmény nélkül az „égben”, mármint a spirituális világban. Stockholmban – meg egész Svédországban, és Finnországban is – már régebben is voltak olyan cselekmények a gyerekekneveléssel kapcsolatban, hogy a nevelést szinte kiveszik a szülők kezéből. Már az, hogy az evangélikusok mit akarnak Stockholmban – akik nem annyira katolikusok –, mivel a svéd népesség több mint 60%-a az evangélikus egyház tagja, ezen az alapon sajnos számít. Azt gondolom, hogy ha a vallás igazi vallás, akkor inkább sorozatot raknék ki a szimbólumokból, minthogy egyet is levonnék.

Útszéli keresztek

Olyan faluban éltem (Nemesgulácson), ahol több kereszt is volt az útszélen, minden kimenő úton. De még a kommunista időkben sem bántották az emberek. Ma a liberálisoknak mit is jelent a kereszt az útszélen... ezek szerint sokat, ha idegesíti őket. Nagyon sokan – anno sokszor lehetett látni –, amikor az emberek mentek a mezőre, meg-megálltak egy kis fakereszt alatt, vagy leültek alá, csak ültek, és magukban imádkoztak. Ugyanígy, ha munka után jöttek haza, fáradtan leültek, és valahogy úgy érezték, hogy a napjukat tudatták Istennel, fáradtan hálát adtak, kérték a segítségét. Ők, a falusiak igaz emberek voltak – remélem ma is azok... –, a keresztet gondozták, festegették, virágot vettek alá, jófajta lelkeségük volt. Azok, akik a keresztet gondozták, s hasonló dolgokat tettek, azok tudtak a másik emberrel békességben lenni, és szeretetet adni/tükrözni. Miért kellene leszedni ezeket a kereszteket, miért van útban? Csak a gonoszságnak lehet útban, mert ezek a keresztek imahelyek voltak, és sokaknak ma is azok...

---

² Sok lúd disznót győz..., de míg nem engedjük be őket, addig reménykedhetünk.

Erős provokáció a szent könyvek égetése, meggyalázása

Elképesztő dolog, és nekem eddig elképzelhetetlen is volt, amit olvastam egy újságcikkben, hogy magyarországi ellenzéki tüntetésre menő fiatal összetörte magát motorral, mert nagyon sietett, állítása szerint 5000,- Ft-ot kapott azért, hogy ő hóbörögjön egy tüntetésen. Azt gondolom, hogyha itthon ez van, és a forrás azonos, talán így működhet az is, hogy provokációból (pénzért) emberkéek jelennek meg a Koránt, a Bibliát, meg a Bhagavad-gitát meggyalázni, égetni. Mindezt azért, hogy feszültséget csináljanak, vagy utcai harcok legyenek, elszabaduljanak az indulatok, és mindenütt nagyon nagy rombolás legyen Európában. Ezek mind sátáni dolgok, sötét erők dolgai, akiket – azt gondolom, hogy – a kormányoknak nem pártfogolni, akikre pénzért nem bólogatni, hanem kiiktatni kellene a soraik közül, eltávolítani. Leellenőrizni honnan jöttek, és az összes ilyen zavargást keltőnek börtönben a helye. Ez nem tűrhető egy társadalomban. Főleg az nem tűrhető, hogy a Szent Könyveket meggyalázzák.

A vallások sokfélék lehetnek, mondom annak ellenére, hogy nagyon kereszténynek vallom magam, hogy én a Bhagavad gíta-ból nagyon sokat tanultam, hogy a Korán is egy értékes könyv, és az összes többi Szent könyv, ami a világon van, mindegyik hordoz valami értéket. Mert mi, emberek sem vagyunk egyformák, és valakinek ez tetszik, valakinek az, nem mindenki lelkét érinti meg ugyanaz a lelkiség. Ha egy ember egy picit is kulturált, akkor békében hagyja a másikat, de ha nem, akkor már nem is gondol arra, hogy a másiknak az értékét teszi tönkre. Nem lehet a másikat nem elfogadni – persze nem kell házastársul fogadni, vagy behódolni, de – tisztelni kell, és nem lehet egymásnak ugrasztani. Persze a vallások sem ugorhatnak egymásnak, mert akkor az nem igazi vallás.

Az igazi vallás egy pontra törekszik, az pedig az Isten! Ezt már nagyon régen egy rádióban lenyilatkoztam – azóta többen magukénak tulajdonítják... Úgy gondolom, hogy a vallások olyanok, mint egy piramis csúcsára menni, de nem négyszögű, hanem sokszögű piramis, ahol a csúcsnál Isten van. A vallások alulról elkezdenek felfelé menni, minél primitívebb,

bigottabb egy vallás, annál kevésbé lát el a másik felére, de ha már egészen magasan vannak, akkor át lehet látni/érezni, hogy ők is a csúcs felé igyekeznek. Tehát akkor nem fogja a másikat nyírni, hanem inkább segíti, elfogadja. Tehát csak a primitív, alsóbb szintűek háborúznak egymással vallási különbségek miatt. Ezek nem is mondhatók igazi vallásnak, ha támadják egymást, az igazi a békességre törekszik, elfogadja a másikat.

Mi is a Szent kereszt?

Prohászka O. Naplójegyzetek III. 1922 Jan. 30.

A kép forrása: Márkusné Györgyi, Budafok Felsővárosi templom

Hogy a szent kereszt alatt mi van, mi folyik s hogy mily láthatatlan nagy valóság s jelenlét halmozódik... nem hegy, piramis és dóm, hanem hegyvidék, montes super

montes. Mi legyen az? Lelkek tűzfolyama, vagy gyönyörűségkertje... Lelkek, kik itt életre ébredtek s szépségbe öltözködtek s a vonalak s az alakok, a színek s színezések, a fények s a tüzek szépségét sugározzák!... Ami itt folyik: megváltás, forró vér, epedés, az mind a Szent Szűzért van. Krisztus úgy szenved mint aki elsősorban s csak egyedül érte szenved; azután jönnek a szentek ... aztán a prolik ... a massa, a gente! Ah, igaz kiválóság mindenütt van; arisztokrácia mindenütt; a démos, az a ringyrongy. Igaz, hogy Krisztus ezekért is meghalt; de sok arisztokratikus vonás van mindenütt!

Ha a keresztre nézünk, Jézus Krisztus után rögtön az emberre kell gondolni, mert ha széttárjuk a karunkat, a testünkkel keresztet formázunk..., ez kissé jelzi: a megfeszített Krisztus ezt az embert mentette meg, ennek nyitott ajtót magából.

A keresztnak van másfajta spirituális hatása is, ha az ember elé áll, akkor az ég felé menő száránál szinte érzi, hogy ég felé húzza, míg a vízszintes szár leereszkedik hozzá, és máris csimpaszkodhat, majd mint egy lift felemeli az Úr világába. Ez jelzi a földről való elszakadást, a lehetőséget. Ez egy égi lift, amit Jézusnak ácsoltak, de mi használhatjuk hazamene- telre.

A kereszt alatt – ha hívő valaki – megtapasztalhatja a nem mindennapi, égi élményt. Főleg, ha magányos, ha este van, esetleg még fent van a Hold is, teljesen csend van, akkor ő is (az emberi lény) elmehet ebből a zavaros világból. Megszabadulhat a manipulatív, zavaros elméktől, egyedül maradhat az Úrral, valami különleges légkör, odatartozás alakulhat ki, hasonlóan, ahogy Jézus Krisztus színeváltozásának helyén.

Nagyon sok ember a kereszt alatt nyugszik meg, az imái összekötő létra lesz Krisztussal. Halandó, szenvedő ember, összemérheti saját sorsát az Övével – aki csak szeretetből jött köznénk... –, rögtön érzi, hogy nincs egyedül, hogy valaki egy másik létből, egy transzcendens világból – ami felmérhetetlen, megfoghatatlan –, leszállt hozzá, közvetlen kapcsolatba került Vele. Mégis, mit tett az ember Vele? (Valamint mit tesznek egymással?) Ez a leszállás, ez az égi hazahívogatás: *itt vagyok nektek, még ha keresztre feszítettetek is, feltámadtam! Gyere velem*, üzeni az Úr. S ez a keresztény remény, egy hívogatás, egy biztatás, hogy van innen kiút, nem tragédia a kereszt, hanem örök mementó, s egy mély üzenet nekünk, akik értjük, és meg akarjuk érteni. De ha leszedik a keresztet – amit nem lehet hagynunk –, ezt az üzenetet is leszedik, az emberi lélek elsivárosodik. Az igazi megváltott embersége is oda lesz. Életbevágóan fontos, hogy óvjuk, védjük a keresztet.

Kép forrása: Pável Márta, Tószeg

Irodalom:

1. <https://vasarnap.hu/2021/05/31/eltavolittatta-a-keresztet-egy-spanyol-varos-kozpontjabol-a-baloldali-polgarmester/>
2. <https://vasarnap.hu/2020/02/04/egy-ev-alatt-haromezer-keresztenyellenes-tamadas-volt-europaban/>
3. <https://hirado.hu/kulfold/cikk/2022/11/05/leszedtek-a-tobb-szaz-eves-keresztet-a-munsteri-varoshaza-disztermebol-hogy-ne-zavarja-a-g7-es-minisztereket>
4. <https://hu.euronews.com/2019/10/02/kereszt-helyett-terkepet-tenne-a-tantermekbe-az-olasz-oktatasi-miniszter>
5. <https://mandiner.hu/hirek/2015/10/a-leszbikus-puspokno-eltavolitana-a-muszlimokat-serto-kereszteket-a-templombol>

Varga Péterné/ Pável Márta, katolikus hittanár, az AQUILA h.r. vezetője, 38 éve az AQUILA kat. közösség létrehozója.

Két könyve jelent meg (Akinek füle van a hallásra, az hallja meg, valamint A misztikus teológia alapjai) és egy Hazafelé címmel folyamatban van. Publikációi megtekinthetők; az AQUILA Magazinban és a Túllépés n.é. lapban, valamint a blogokban:

<https://sasmarta.blogspot.com>

<https://ufo-sas.blogspot.com>

<https://isten-az-egyetlen-remenyunk.blogspot.com>

<https://tullepes.blogspot.com>

<https://sasgondolat.blogspot.com>

Szeibert Márton

BÚN ÉS AMI MÖGÖTTE VAN

A XXI. században a bűn fogalmát újra át kell gondolnunk. Egyrészt tapasztaljuk, hogy ez a szó mennyire nem divatos, hogy részben jogosan, részben pedig tudatlanság és félreértés miatt egyfajta középkori riogatás képe társul hozzá, és így gyakorta találkozhatunk olyan vádakkal, keresztényellenes megszólalásokkal, amikre meg kell tudnunk felelni. Másrészt szerintem alapvetően fontos, hogy egy-egy megszokott fogalmi struktúrát, mint megkeményedett talajt, újra átforgassunk, különösen, ha a hitünk szempontjából ennyire középpontban levő kifejezésről van szó.

A katolikus teológia szerint a kinyilatkoztatás forrása Jézus Krisztus, akinek a tanítása a Szentírás és a Szentagyományon keresztül jut el hozzánk. A Szentírásban pedig nem csak az Újszövetség, hanem annak a „bölcsője”, az Ószövetség is jelen van. A Biblia egésze tehát egy rendkívül nagy tekintéllyel bíró mű a katolikus (illetve sok keresztény) ember számára. Ebben az első könyv, a Teremtés könyve már az első néhány fejezetben leírja az ember bűnbeesésének történetét. Már itt érezhetjük, hogy a bűn, mint teológiai fogalom mennyire jelentős, különösképpen a teológiai antropológiában és az ontológiában. Nem lehet úgy hittant tanulni, hogy ne néznénk szembe ezzel a fogalommal.

A bűn általános, megszokott értelmezése szerint az a valami, ami tönkretette az ember paradicsomi állapotát, ami miatt kiűzettetett onnan, és ami minden egyes ember egyéni üdvözlésének a gátja lehet, amennyiben nem tartja magát távol tőle. Aki bűnöket követ el, az bűnössé válik, és a bűnös ember, ha nem tisztul meg, nem mehet be Isten országába. Ez a nagyon rövid és tömör megfogalmazás az, amit ebben a cikkben szeretnék alaposabban körbe járni.

A Magyar Katolikus Lexikon így fogalmaz: a bűn „*az isteni törvényt sértő erkölcsi cselekedet*”.³ Ebben a definícióban az erkölcsi cselekedet egy tág fogalom, ide értjük a tudva és akarva végrehajtott tetteket, melyek lehetnek belső és külső cselekedetek is, lehetnek akaratilag vagy más képesség általi cselekedetek, és lehetnek jók (ezek nyilván nem bűnök) vagy rosszak. A liturgiában ezt egyszerűbben fogalmazzuk meg, mely nem teljesen fedi a fenti definíciókat: a bűnt 4 módon követhetjük el, gondolattal, szóval, cselekedettel és mulasztással.

Mind az Ó-, mind az Újszövetség konkrétan megnevez jónéhány bűnt: bálványimádás, káromlás, emberölés, házasságtörés, kicsapongás, homoszexualitás, fajtalanság, szegények, árvák, özvegyek elnyomása, munkabér visszatartása, babonáság, ellenségeskedés, harag, irigykedés, részegeskedés...⁴

Jellemző Ágoston gondolkodásmódjára az, ahogyan ő közelítette meg ezt a fogalmat: „*a bűn az erkölcsi jó hiánya*”, „*elfordulás Istentől és rendetlen odafordulás a teremtményekhez*”.⁵ Ágoston óta az Egyház tanítása szerint csak kétféle állapotról beszélhetünk egy ember esetén: a kegyelem állapota vagy a bűn állapota.

Még mindig a már hivatkozott Lexikonból idézem: „*A bűn mint az Isten uralma elleni lázadás, együtt jár a teremtmény öncélúságának és függetlenségének hajszolásával. Amennyiben az ember a bűnnel elfordul a tárgyi rendtől és végső céljától, annyiban az öncélúság keresésével nem igazi önmagát találja meg és alakítja ki, hanem elidegenedik önmagától. Nemcsak a természetfölötti istenképiséget semmisíti meg magában, amit a kegyelem ad, hanem elhomályosítja azt a képet is, melyet a teremtés alapján birtokol.*”

Szent Ágoston. A kép forrása:
https://hu.wikipedia.org/wiki/Hipp%C3%B3lit_Szent_%C3%81goston#/media/F%C3%A9d%C3%A9s:Saint_Augustine_by_Philippe_de_Champaigne.jpg

³ Forrás: <http://lexikon.katolikus.hu/B/b%C5%B1n.html>

⁴ Vö.: <http://lexikon.katolikus.hu/B/b%C5%B1n.html>

⁵ Forrás: <http://lexikon.katolikus.hu/B/b%C5%B1n.html>

Szent Ágoston és a pelagionisták óta folyamatos vita – mely a reformáció korában újra fel-lángolt –, hogy mi a kapcsolat a bűn, a kegyelem és a szabad akarat hármassága között. Katolikus hitünk szerint Isten szabad akaratot adott nekünk, így lehetőségünk van a bűnt elutasítani vagy elkövetni, míg néhány protestáns tanítás szerint az ember kegyelem nélkül csak bűnt képes elkövetni. Ez felveti a determinizmus kérdését, melyről bővebben már ko-rábban többször is írtunk a Túllépésben, jelen dolgozatban erre nem térek ki, bár kicsit érin-teni fogom.

Az eddigi bekezdéseket egyfajta rövid összefoglalásnak szántam, de most szeretnék inkább néhány hozzám (és talán az olvasókhoz is) közelebb eső gondolatot kifejezni.

Minden hasonlat sántít, de most mégis ezzel kezdek. Képzeljünk el egy magasan kvalifikált embert, akinek lényegében mindene megvan az életben, makk egészséges, szép külsővel rendelkezik, a környezete szereti őt, humoros, okos és bölcs, egy méltóságteljes, sugárzó egyén. Képzeljük el, hogy ez az ember eltér az eddigi útjáról, leveti a méltóságát, egészségtelen ételekkel és kétes szerekkel szennyezi magát, amitől eltorzul az arca majd az egész teste. Innentől sötét és homályos szobákban húzza meg magát, kerüli a régi társait, legin-kább este közlekedik, és egyre inkább furcsa, félelmetes alakokkal szűri össze a levet. Kép-zeljük el, hogy ez a torzulás, amit elkezdett önmagán megvalósítani, ezt évekig folytatja. 10, 20, 30, 40 év múlva már senki nem ismer rá. Valójában már nem is látszik embernek, ha-nem szörnyetegnek. A torzulása odáig fajult, hogy szörny lett belőle. A régi egészségére már nem is emlékszik, folyamatosan egymást követik a legborzalmasabb betegségek. Ne egy erős és mindenkit legyőző szörnyet képzeljünk el, hanem egy beteg, leprás, a testrészeit elhagyó, gyöngé és mindeközben a szeretet leghalványabb érzéseit kimutatni képtelen ri-deg és folyton utálkozó szörny képét idézzük magunk elé. Erről a rémalakról szól ez a ha-sonlat. Egy torz lidérc lett az eredeti irigylésre méltó emberből, aki önmagát is utálja, nem elég az a sok betegség és borzalom, amibe belesüllyedt, hanem még marcangolja, vagdos-sa, folyton csonkítja önmagát, ha még a fekélyes, rothadó testén talál egy kevésbé egész-ségtelen részt. Nehezen megérthető, hogyan juthatott egy magasrendű létből ebbe a pokoli állapotba ez a lény, ahogyan az is, miért nem képes semminek sem örülni, senkit sem sze-retni, és hogy hogyan lehetséges az, hogy ebben a lelki sivatagban, ebben a kiégett szenvedő állapotban miért az önpusztítás sodorvonalában képes csak létezni.

Annak érdekében, hogy az ember ne ártson önmagának – mint a fenti példázatban –, és hogy megőrizze az eredeti, szép, méltóságos állapotát, az emberiségnek talán minden hosszútávon fennmaradni képes civilizációjában, legyen az kicsi vagy nagy, zárt vagy nyi-tott, létrehozta egyfajta szabály-gyűjteményt, a bölcsék útmutatásait, melynek a megtar-tása segítette az egyéneknek abban, hogy ne induljanak el a romlás lejtőjén. A jelen európai civilizációnknak ez a megtartó szabálygyűjteménye szoros kapcsolatban van a keresztény-séggel (ezért beszélhetünk még a mai korban is keresztény Európáról). A kereszténységben ezeket a szabályokat parancsolatoknak hívják, a megszegésüket pedig bűnnek.

Talán túlzásnak érzi valaki a fenti szörnyeteges hasonlatot, mondhatják, hogy ez megint csak egy másképp megfogalmazott ijesztegetés. Igyekeztem képiesen megfogalmazni, de

az igazság az, hogy egy cseppet sem túlzás. Amikor belenézünk egy kisgyereknek a reményekkel teli csillogó szemébe, majd megnézzük egy becsületes életét élő, sokat imádkozó szerzetes ember szemét, akkor nemcsak felismerjük benne a gyermeki szem csillogását, hanem látjuk azt a sok munkával kitermelt és megtisztított gyémántot, azt a bölcs és mély ragyogást, a szerető kedves érintését, lágy simogatását – lényegében Isten fényét. Amikor viszont egy olyan felnőtt ember szemébe nézünk, akit nem tanítottak meg a helyes útra, vagy bármi okból (vagy ok nélkül?) elindult a romlás útján, akkor sajnos a sugárzó fény helyett a szenvedő lélek tárul elénk, és láthatóvá válik a fent leírt szörnyeteg szomorú alakja. Nem mese.

Van egy másik hasonlat is, amit a lelki táborunkban Márta mondott nekünk: A patkány okos állat. Ha olyan mérget adunk neki, amitől gyorsan elpusztul, akkor a többi patkány képes összekötni az okot és okozatot, és nem fogja megenni a többi patkánymérget. Ezért, hogy kicselezzék a patkányokat, hosszú lefutású mérgeket használnak, hogy a betegség, rosszullét, halál jóval a mérge elfogyasztása után jelentkezzen, így már a patkány sem fogja tudni összekötni, mi okozta a pusztulást. Sajnos az ember esetén is így működik: ha a szabályok megszegése azonnali pusztulást eredményezne, csak kevesen döntenének mellette. Így azonban lehetőség van arra, hogy eleve megkérdőjelezzék a szabályok megtartásának fontosságát. Így sajnos sokan és sokszor lesznek szabályszegők.

Felmerülhet a kérdés, hogy oké, de akkor miért így működik a világ, miért nem kapott az emberiség egy olyan segítséget, hogy a bűn azonnali pusztulást okozzon, és így egyértelműbb lenne a helyzet. Miért vagyunk a kételkedés lehetőségének, a patkánymérge-szerű csalinak kitéve? Részletes magyarázatért lásd Pável Márta: „Akinek füle van a hallásra, az hallja meg!” című könyvét.

Röviden: Amikor az emberi létről beszélünk, az Istentől távoljáró lénynek egy pillanatszerű állapotát tesszük mikroszkóp alá. A lélek teljes életútja a jelen perspektívánkból nehezen látható – ha egyáltalán valaki képes látni valamennyire. De emberként is ennek az egésznek egy kis része vagyunk, és a szabadságunk, vágyaink, karmánk, affinitásunk, döntéseink, küldetésünk (ezek mind egymásba fonódó fogalmak) szerint valósítjuk meg magunkat. A kérdésfeltevés – hogy miért vagyunk patkánymérge-szerű csalinak kitéve – eleve rossz. Maradjunk az embernél. Az emberi lény tudatossági szintje az állatokhoz képest talán magasnak tekinthető, de Isten univerzumaiban nem az. Egyfajta „lehalványított térben” vagyunk, bóbiskoló, alvó állapotban. A látható tetteink egy belsőbb én mélyebb döntéseinek folyamányaként is felfoghatóak. A lényeg, hogy a létezésnek ez a kevéssé tudatos állapota jót vagy rosszat tenni csak annyira képes, mint amennyire egy késnek a tompa felével szeletelni lehetséges. Éles késsel, éles tudati állapottal nagyon komoly és hathatós döntések, tettek vihetők végbe. Az emberi tompa állapotban azonban nagyon sok erőfeszítés, hosszú munka, mire a tetteinkkel átformáljuk magunkat. Így, ha a rossz affinitásunk miatt hibát követünk el, nem pusztulunk el azonnal, hanem kapunk alkalmat arra, hogy jobb belátásra térjünk, és elkezdjük kijavítani, amit tönkretettünk. Amikor pedig a mi erőnk kevés, és kérjük a Jóistent, az ő kegyelme minden borzalmat képes átfordítani, az ő békéjében mindig megnyugvást lehet találni, és ez az az erő, ami a mi tudati késünket is egyre élesebbé tudja

tenni. A válasz tehát az, hogy nem csalinak vagyunk kitéve, hanem a saját jelenlegi létállapotunk olyan, hogy a tetteinknek a következményei csak hosszútávon válnak látványossá.

Ebben a pontban ismét visszatérhetünk a szörny-hasonlathoz. Én azt állítom, hogy már egy ember esetén is 20..30 év alatt láthatóvá válhat, ha valaki a szörnyeteggé alakulás útján halad, ahogyan az is látható, ha valaki a szentség útján megy előre és sugárzik belőle Isten fénye. De ha belegondolunk, hogy milyen rövid egy emberi élet összehasonlítva a lélek végtelen útjával, és ha meggondoljuk, hogy mennyi féle fajta lény létezhet, olyan dimenziók, terek, létformák, amiket elképzelni is képtelenség a számunkra, akkor még sokkal drasztikusabb és erősebb hasonlatot kellett volna mondanom, hogy az igazságot valamennyire megközelítsem. Mert valószínűleg olyan szélsőségesen el tud menni egy lény az önrombolás mentén, hogy azok a fájdalmak és reménytelen állapotok, amikbe így belesodorja önmagát, számunkra valószínűleg teljességgel felfoghatatlanok. Nem csoda, ha egyszerűen a pokol primitív fogalmával él az Egyház mind a mai napig. Érthető, ha a modern ember ebben pusztát riogatást lát, mert nem lettek megtanítva a mögötte levő teológiai rendszerre, de az igazság az, hogy nem pusztán riogatásról van szó, hanem arról is, hogy az igazság kifejezésére talán ez a legalkalmasabb szavunk.

Az is fontos szempont, hogy már a születésünk előtt is léteztünk, és egy nagyon hosszú út eredményeként is tekinthetünk önmagunkra. Ebben a megközelítésben érthetővé válik a bűnbeesés történetének szükségessége. Amikor a saját létünk eredetéről, önmagunk meghatározásáról gondolkodunk, akkor felmerül a kérdés, mennyire vagyok már most szörnyeteg. Egy sokkal korábbi, esetleg nemesebb léthez képest vajon mennyit süllyedtem, mire ember lettem? Szinte minden vallásban ismertek az emberi létszintnél magasabban levő szférák. Mindegy, hogy angyaloknak, sasoknak, isteneknek hívjuk őket, a lényeg, hogy az ember birtokában van annak a tudásnak, hogy nem a mi szintünk a létezés csúcса, hanem mi már egyfajta bűnbeesés utáni állapotban vagyunk, Isten tékozló fiai vagyunk itt a Földön. A „paradicsomi” állapot alatt vagyunk, és sajnos nem kicsit. Az Ószövetség említést tesz arról is, hogy az ember bőrköntöst kapott.⁶ Ez utalás arra, hogy nem pusztán a paradicsomi állapottól szakadtunk el, hanem egy még durvább materiális szintre süllyedtünk. Az Egyház nem azért beszél az emberről úgy, mint aki eleve bűnös az áteredő bűn miatt, mert így akar minket riogatni és ez által irányítani (persze sajnos ilyen is lehet), hanem mert a szentek és teológusok jobbik fele az isteni közlések hatására ráébredtek arra az ontológiai igazságra, hogy az emberi tökéletlen létezés csak az Istentől, a tökéletességtől való tudatos elfordulás következménye lehet. Ez az elfordulás az önpusztítás útja, amitől származó és beteges szörny válik a nemes és gyönyörű lélekből.

Mindennek ellenére szerencsére van jó néhány szent, akiknek a példája bizonyítja, vannak sugárzó emberek, és Krisztus is erre tanít minket, hogy nem vagyunk magunkra hagyva, van reményünk, és ha Istenre támaszkodunk, a jelenlegi beteg állapotunkból ő meggyógyít minket és felemel, békét ad, csodát tesz velünk.

---

⁶ Vö.: Ter3,21

A fentiekből talán érződik, hogy bármennyire is idegen a bűn fogalma a mai kor számára, nem lehet megkerülni, mert a földi létünk alapvető kérdéseire csak ennek segítségével adhatunk válaszokat.

Más kérdés, és egy kicsit erre is ki szeretnék térni, hogy ha eltekintünk az eddigi hasonlatoktól, és konkretizálni szeretnénk a saját életünkben, hogy hol döntöttünk rosszul, hogy konkrétan mik a bűneink, akkor nagyon nehéz terepre jutunk. Vannak egyértelmű önromboló, vagy másokat megsebző butaságok, gonoszságok, és mindegyiket lehet bűnnek nevezni, de ha visszanézünk Ágoston szavaira, miszerint a bűn „*elfordulás Istentől és rendetlen odafor-dulás a teremtményekhez*”, akkor ebből az érződik (és én is azt gondolom, hogy ez az igazság), hogy a bűn nem pusztán tettek, szavak, gondolatok, mulasztások, hanem egy alapve-tő belső kapcsolatnak a lerombolása. Ezt azért tartom fontos szempontnak, mert egy olyan világban élünk, ahol látszólag az ok-okozati láncolatok hálója mindent meghatároz, és így bármikor bárki valami rosszat tesz, meg tudjuk indokolni, hogy például „*biztos azért tette, mert gyerekkorában ő találta meg a saját apjának a holttestét, aki öngyilkos lett, és így olyan lelki sérülést kapott, amit nem lehetett feldolgozni*” – csak hogy egy nagyon durva és egyér-telmű példát mutassak. Sajnos emberként képtelenek vagyunk átlátni, hogy bizonyos tet-teknek mik a belsőbb és mélyebb kiváltó okai. Ezért tanítják, hogy Isten a szívek és vesék vizsgálója, mi emberként nem ítélni tudunk meg senkit, mi nem látunk tisztán. Akár a már többször idézett ágostoni definíciót nézzük, akár a Katolikus Lexikonból kimásolt szöveget, hogy a bűn az öncélúságnak és függetlenségnek hajszolása, miközben éppen ez által ide-genedünk el önmagunktól, szóval ezek a definíciók mind szépen rámutatnak arra, hogy a bűn lényege valahonnan nagyon mélyről belülről fakad, a valóságnak egy tisztább, maga-sabb fokáról. Ez azt jelenti, hogy minél inkább tompul a tudati fókuszáltságunk, és minél inkább már önmagunktól elidegenedett külsőséges lények vagyunk, annál inkább elmond-ható, hogy már a bűn állapotában vagyunk, és így a külső tetteink, ennek a belső romlott-ságnak „csupán” egy megnyilvánulása, amik a mi dimenziókban sok esetben egy ok-okozati rendszerbe beilleszthetők. Ez nem ment fel senkit a bűne alól, a parancsolatokat azért kaptuk, hogy akár önmagunkat megfegyvelmezve, de mindig ahhoz igazítsuk a tettein-keket.

Ha ki szeretnénk ebből a börtönből szabadulni, akkor két oldalról érdemes támadni. Egy-részt a nyilvánvaló külső bűneimtől igyekezni kell megszabadulni. Ez azonban – ha igaz, amit eddig írtam – önmagában hosszútávon nem lesz sikeres. Önmagamba kell nézni, ke-resni Istent, kérni a segítségét, minél több minőségi időt rászánni, hogy az Ő kegyelme, a fénye belülről elkezdhessen gyógyítani. Nagyon hosszú út vezetett el a romlottságnak erre az alsó szintjére, ne várjuk, hogy egy pillanat alatt meggyógyulunk. Legyünk türelmesek, és legyünk készek arra, hogy életünk minden hátralévő percében küzdenünk kell. Ugyanakkor vigasztalhat a tudat, hogy már ebben a küzdelemben is lesznek olyan kegyelmi percek, amikor különösen ráérzünk arra a békére, ami a gyógyulás útján való haladás egyértelmű visszaigazolása, végtelenül boldog percek ezek, amiket Isten ad, ha képesek vagyunk azt befogadni. Valójában ez a küzdelmes haladás nem is rossz, mert nem a küzdelmen van a hangsúly, hanem azon a boldogságon, ami az Isten felé való haladás következménye. Isten igája édes, Isten terhe könnyű.⁷

---

⁷ Vö.: Mt11,30

Pável Márta írásában⁸ olvashatunk egy szép evangéliumi magyarázatot, ami ide illik:

Lk5,12-13: Amikor Jézus az egyik városban tartózkodott, egy leprával borított férfi meglátta, elé borult és kérte: „Uram, ha akarsz, megtisztíthatsz!” Erre kinyújtotta kezét, megérintette, és így szólt hozzá: „Akarom, tisztulj meg!” És azonnal megtisztult a leprától.

A leprás a bűnös embert jelenti, minket. Ebből az állapotból való kiszabadulásunk kulcsa, hogy visszaadjuk teljes önmagunkat Istennek. Az ő akarata a lehető legjobb a számunkra, arra kell rábízni önmagunkat, és akkor teljesen ráborulhatunk. Engedjük, hogy minden pontosan úgy legyen, ahogyan Ő jónak látja. „Legyen meg a te akaratod!”. Erről szól Márta írása, amit érdemes elolvasni.

Irodalomjegyzék:

- <https://szentiras.hu/SZIT> (Megtekintés dátuma: 2023.10.10.)
- <https://isten-az-egyetlen-remenyunk.blogspot.com/2023/10/megtisztitasunk-nagyon-fontos-bibliai.html> (Megtekintés dátuma: 2023.10.10.)
- <http://lexikon.katolikus.hu> (Megtekintés dátuma: 2023.10.10.)

A cikk írója: Szeibert Márton mechatronikai mérnök, az AQUILA Civil Közösség tagja, helyettes vezetője, aki 13 éve végez önkéntes tevékenységet az AQUILA szervezésében. A teológia, filozófia a kedvenc hobbijai közé tartozik. Egyéb írásai az AQUILA Magazinban és a Túllépésben olvashatóak.

Márkus Edit

SZÓKRATÉSZ KÉNYELMETLEN KÉRDÉSEI A PIACON

Szókratész Athén kiemelkedő filozófusa volt. Korában is kiemelkedett a bölcsesség és az örök erkölcsi értékek keresésében. A jót akkor tudjuk megtenni, ha tudatában vagyunk annak, mi a jó. A tudás megszerzése kérdéseken keresztül szerezhető meg. A tudás az ember lelkében van, csak jó kérdésekkel rá kell világítani a válaszokra. Így ismerhető meg az igazság. Bábáskodó módszere, kérdései miatt kora ifjúságára olyan nagy hatást gyakorolt, hogy perbe fogták Szókratészt vallássértés és hitetlenség miatt, és végül a bíróság halálra ítélte i.e. 399-ben. Maga védte magát a perben, és nem az ékesszólásra, hanem az igazság megvallására törekedett, s vádlói szemében talán ezért tűnhetett félelmetes szónoknak.

Az athéniak főleg a delphoi jóslat miatt haragudtak meg a filozófusra. Püthia papnő szerint ugyanis Szókratész volt a legbölcsebb ember. Szókratész ezt a jóslatot nem hagyja annyiban, s kérdegeti az embereket, a beszélgetések során rájön, hogy azért lehet a jóslat igaz, mert ő tudja, hogy nem tud semmit, míg a többiek, államférfiak, költők, kézművesek csak azt vélik, hogy tudnak valamit: „*Mert valószínű ugyan, hogy egyikünk sem tud semmi szépet*

---

⁸ <https://isten-az-egyetlen-remenyunk.blogspot.com/2023/10/megtisztitasunk-nagyon-fontos-bibliai.html>

és jót, csakhogy ő azt véli, hogy tud, noha nem tud, én viszont, mint ahogy nem tudok, nem is vélem azt, hogy tudok.” Szókratész szerint valójában egyedül az Isten bölcs.⁹

Vádpontként hozzák fel ellene, hogy megrontja az ifjúságot, mert új daimonok működésében hisz, nem azokban az istenekben, akikben az athéniak. Szókratész a kérdéseivel bebizonyítja, hogy Melétosz vádjai nevetségesek, Szókratész hisz a daimonokban és azok működésében. Bár belátja, hogy a tömeg mindig is könnyen rávehető a rágalmakra: *„ez már sok más derék embert is elveszített, és gondolom, fog is még elveszíteni, attól ugyan nem kell félnem, hogy énnálam megállapodik.”*¹⁰

A védőbeszéd, melyet tanítványa, Platón megfogalmazásában olvashatunk, nem magyarázkodás. Szókratész megragadja a lehetőséget, hogy a benne munkálkodó erőről az igazságról tanúskodjon. Most már nemcsak kérdéseket tesz fel az embereknek, hanem nyíltan beszél e belső erő működéséről, ami őt egész életében kisgyermek kora óta hajtja. Ehhez az erőhöz és ehhez az igazsághoz földi élete árán is ragaszkodik. *„...bennem egy isteni, egy daimoni hang szokott megszólalni...Már gyermekkorom óta megvan bennem ez a szózat”*¹¹. Így nem mondhatjuk rá, hogy öngyilkos akart lenni. Nem. Egy olyan igazságért állt ki, amiért nem lehet nem kiállni, hiszen ez a belső eredője a lényege, létezésének lényege. *„szeretlek is, kedvellek is benneteket, athéni férfiak, engedelmeskedni azonban inkább fogok az istennek, mint nektek, és amíg csak lehelek és képes vagyok rá, nem hagyom abba a bölcselkedést, sem azt, hogy ne intsem és ne világosítsam föl, akivel csak éppen találkozom közületek.”*¹²

Szókratész nem írt könyveket, amit tudunk róla, azt a tanítványai vagy éppen az ellenségei jegyezték fel róla. Módszere az állandó kérdezés volt. Az emberek ehhez kétféleképpen tudtak viszonyulni, vagy utálták vagy szerették, semlegesek nem tudtak maradni irányában, hiszen kérdéseivel felpiszkálta szunnyadó lelkiismeretüket, vagy éppen az oly biztosan tűnő világról lebbentette fel a fátylat. *„nem is volt még a városban számotokra nagyobb jótétemény, mint ez az én istennek tett szolgálatom, mert nem másban fáradozom, mikor köztektek járok, mint abban, hogy ifjakat-öregeket meggyőzzem: ne törődjék előbb, és ne is olyan buzgón, testével, vagyonával, mint a lelke lehető legjobbá tételével.”*¹³ Az emberek meg nem szeretik a változást, nem szeretik magukat bizonytalannak vagy éppen hibásnak, logikátlanoknak látni. Szókratész hitelessége abban van, hogy kérdéseit kíméletlenül feltette mind másnak, mind magának, mind köztisztviselőben álló polgároknak, katonáknak, mind rabszolgáknak. Ezek a maró, tűpontos kérdések azok a korlátok, amelyek a mai napig segítenek minket a helyes úton maradni. Amelyek miatt nem elégedhetünk meg az elért eredményeinkkel, amelyek miatt újra és újra próbatétel elé kerülünk, hogy elég bátrak, alázatosak, erényesek és Istenhívők vagyunk-e.

---

⁹ Platón: Szókratész védőbeszéde 406-407. oldal

¹⁰ Uo. 419. oldal

¹¹ Platón: Szókratész védőbeszéde 424. oldal és kiemelés https://retorika.hu/beszed_szokratesz-vadakvedekezesei

¹² Platón: Szókratész védőbeszéde 422. oldal

¹³ Uo. 422. oldal

Elgondolom, ha most a piactéren összetalálkoznék Szókratésszel, hogyan beszélne velem. Biztos, hogy megkérdezné:

- *Nem vagy-e túlságosan kényelmesen beleragadva a világ nyújtotta komfortba?* Azt válaszolnám, hogy ésszel tudom, hogy ez nem jó, de újra és újra ki kell magamat rázni e meleg pocsolyából, mert a langyosság mindennap újult erővel csábít, tompaságra ösztönöz. Illetve sajnós a magam mentegetése is közrejátszik abban, hogy beleragadunk újra és újra a homályba.

Az lenne a következő kérdése:

- *Ha mindezt tudod magadról, miért nem tesztel tudatosan ellene? Miért kell erre kérdés formájában figyelmeztetni?* Most jönne megint a magyarázkodás részemről, hogy ésszel mindezt könnyű belátnom, de szívvel egész lélekkel mindig élesnek és Istenre figyelmesnek maradni nehéz, annyi elterelő dolog van a világban.
- *Ha be tudod azonosítani a zavaró dolgokat, miért nem iktatod ki azokat az életedből?* Jönne a szabadkozás részemről, hogy azokat nem is iktathatom ki, hiszen adottak az életemben, dolgozni már mégis csak kell, pihenésre is szüksége van az embernek. Ilyen drasztikus lépést senki nem várhat el tőlem, hogy ha zavar a kezem vagy a szemem, akkor azokat távolítsam el, kedves Szókratész?!
- *Ha a belső Isteni hang arra késztetne, hogy mondd el, amit te kaptál a többi embernek, elmondanád-e még akkor is, ha ezért bolondnak néznek?* Elmondanám, igen, bár tudom, hogy már sokan így is csodálkoznak életvitelünkön, elkönyvelték az Aquilát furcsa csoportosulásnak. Így hát csak akkor beszélek, ha tényleg van erre alkalom, és próbálok intelligensen fogalmazni, hogy ne járassam le a magam butaságai-val az igazságot.
- *Nem csak a félelmedet magyarázod ez utóbbival, nemcsak pusztá magyarázkodás ez a lustaságod elfedésére?* Itt már eléggé összetörten, kissé mérgesen állok Szókratésszel szemben, miért kavar fel bennem mindent, ami eddig oly nyugodtnak és tisztának tűnt. Miért kell engem bántani?! Talán tényleg megérdemelte azt a méregpoharat...

De nem, megállok egy pillanatra. Nem csinálom azt, amit az athéni polgárok egy része. Nem akarok az „Isten ajándéka ellen” vétkezni, ahogy Szókratész fogalmazta meg a saját feladatát, *a bögöly mely állandóan csipkedi a paripát*¹⁴. Hiszen Szókratész kérdései ismerősen csengenek a fülemnek, hétről hétre szól hozzánk, az Aquilában elmélkedésben ugyanaz a tiszta élő forrás, amiből Szókratész is meríthetett. Túl kell lépnem a saját határaimon, minden nap, újra és újra. Kellemetlen? Igen, egészen addig, amíg már lételememmé nem válik a Transzcendencia felé való teljes odafordulás. Össze kell törnöm? Igen, nem egyszer, hanem sokszor, egész addig, amíg már nem leszek merev, rugalmatlan, különálló.

Szókratész elfogadja a halálos ítéletet. Döntése mit is jelent valójában? A halált választja? Nem menekül el a halál elől? Az életet utasítja el? Mi áll döntésének hátterében? Elfogadta a rámért büntetést, kiitta a méregpoharat. Elmenekülhetett volna, nem tette, társai hiába kérlték, főleg Kritón¹⁵. Odaszúrt még egyet elítélőinek, azzal, hogy a boldogságra vezető

---

¹⁴ Uo. 423. oldal

¹⁵ Platón: Kritón 458-459. oldal

utat mutatja neki, s ezért lakomában kellene részesülni, nem halálbüntetésben. Képzeltető, micsoda dühödt lárma fogadta szavait. Istennek való engedelmességét nem adja fel az emberek kedvéért. Ez tűnhet az athéniaiak szemében úgy, hogy nyughatatlan természetű, aki csak állandóan gúnyolódik az embereken, de ő csak a felsőbb belső akaratnak engedelmeskedik alázatosan.

OLYMPOS, fotó: Bai Lilla

A méreg, amelynek elfogyasztására kötelezték ártalmas és végzetes volt, de vajon mire nézve volt végzetes? *„Én halni indulok, ti élni; de hogy kettőnk közül melyik megy jobb sors elé, az mindenki előtt rejtve van, kivéve az istent.”* A halál az, amikor az ember *„megtalálja majd ott az igazi bírakat.”*¹⁶ Szókratész véglegesen az igazságot és belső erőt választotta. Szomorú kép, hogy a világ csak méreggel tudja üdvözölni és felfogni ezt a belső tiszta világot. Csak ideiglenesen tudja megtűrni, majd kiteszítja magából. Hihetetlen, de mégis egyre inkább érthető Szókratész nyugodtsága a halál közeledtével. Szemei már távolba néznek, fülei már magasabb hangokat hallanak.

Kívánom minden olvasónak, hogy a lelki úton legyen bátorsága belső, tiszta forrásra hallgatni, ne keveredjen el saját útvesztőjében, és merjen kérdezni, és válaszokat találni az úton.

Felhasznált irodalom:

Platón: Szókratész védőbeszéde (Platón összes művei, Európa könyvkiadó, Budapest, 1984.)

Platón: Kritón (Platón összes művei, Európa könyvkiadó, Budapest, 1984.)

Víz László: Szókratész utolsó levele (Ecclesia, Pécs, 1988.)

Kiss Olga: Platón: Szókratész védőbeszéde

---

¹⁶ Platón: Szókratész védőbeszéde 439. oldal

A cikk írója: Márkus Edit, az ELTE-n diplomázott francia és történelem szakos tanárként. AQUILA h. Rend alapító tagjai között van, vezető helyettese. Ez idáig írásai jelentek meg az AQUILA Magazinban és a TÚLLÉPÉSBEN.

Rizmayer Péter

AZ IGAZSÁGRÓL - MEGKÖZELÍTÉSEK

Az igazságról rengeteg írás született. Jelen cikkben nem kívánom a különböző korok különböző megközelítéseit sorra venni. Számomra a legemblematicusabb rész az igazságról az, amikor Jézus Krisztus Pilátus előtt áll: „Pilátus közbeszólt: „Tehát király vagy?” „Te mondd, hogy király vagyok – mondta Jézus. – Arra születtem, s azért jöttem a világba, hogy tanúságot tegyek az igazságról. Aki az igazságból való, hallgat szavamra.” Pilátus ezt mondta: „Mi az igazság?” E szavakkal újra kiment a zsidókhoz, és kijelentette: „Én nem találok semmiben bűnösnek.” (Jn, 18, 37-39). Pilátusnak megvolt a nagy történelmi lehetősége arra, hogy végre tisztázza is, hogy mi az igazság. Hiszen maga az Igazság állt előtte. Érdekes lett volna, ha az evangéliumokba olyan rész is bekerül, amikor Jézus olyan valakivel beszél, aki bír az akkori világ filozófiai ismereteivel, és ezekről beszélget Jézussal. Bizonyára volt ilyen, de az evangélium ezt nem hagyta ránk. Ugyanakkor érdekes, hogy Jézus úgy fogalmaz, hogy „Aki az igazságból való”. Ezeket a szavakat értelmezhetjük akár a platóni részesedés elmélet felől: Platón szerint minél inkább részesedik valami az ideájában, annál igazabb. Vagyis aki részesedik az igazságban, áthatja az igazság, az fog Isten szavára, az Igazságra hallgatni, aszerint cselekedni. De az is lehetséges, hogy Jézus a mondanivalóját úgy fogalmazta meg, hogy egy általános műveltséggel rendelkező római (Pilátus) is megértse, számára is befogadható legyen. Jézus emiatt beszélt az igazságról, nem az egyetlen igaz Istenről, még ha Őt is értette alatta. Pilátus azonban – ahogyan látjuk – kilépett ebből a helyzetből. Pilátus elutasító szavai alapján (*Mi az igazság?*) az igazság számára pusztán egy üres fogalom, amely végtelen vitákhoz vezet.

Jézus helyreállítja az igazság fogalmát, amely mintegy felejtésre ítéltetett addigra az évszázadok során. Visszaállítja az embert a saját sorsába. Igen, az igazsággal foglalkozni szükséges. Az igazság nem olyan, amin elaludhatunk, elvitatkozgathatunk. Az ember nem azért van. Azért van, hogy szembenézzen vele, hogy a társául szegődjön, hogy hűséges szolgálja legyen. Az igazság olyan, mint egy vár, aminek jó katona kell, aki, ha kell, élete árán is megvédi, mert ebben a várban, ennek a várnak a tetején lakik a Király, aki nem más, mint az Isten. Ő folyamatosan azt kérdezi belül, hogy van-e bennem, bennünk elég erő, hogy ezt megtegyük? Csatlakozol-e hozzám, leszel-e a katonám vagy elalszol, elfekszel még?

Az igazság a lelki szemünk is, amelyről dönthetünk, hogy nyitva tartjuk Istenre koncentrálva, vagy azt lehunyva el-el kalandozunk ismeretlen vidékekre. Igen, mert az igazság a létező számára az egyetlen ismerős hely, ahol otthon van, amiben otthon van, ami az otthon.

Odakint, azon kívül otthontalanság van, embertelen hideg. Az ember ezt tudja a szívében, legbelül. A szeretetében, minden szeretetben az igazság szeretete van. Az igazság végtelen, emiatt nem is értelmes elhagyni a várat. Odakint a végesség van. Miért? Régen még ostromolták a várat, de ma már elfekszenek, elfekszünk, és észre sem vesszük az igazságot. Elrabolták az eszünket és a szívünket is. Nincs, amiből ráismernénk, képtelenek vagyunk felismerni. Halk hangja van, nagyon finom. Hívogat, de a végességben megtörik ez a végtelen hullám. Odakint szomorú minden. Hideg táj, téli. Szerteágazó indákban fekszenek a létezők. Idebent, a várban a fény mindent bejár. Szeretet és vidámság uralkodik. Minden azonos önmagával. Nem esik hó. Ugyanakkor az igazság nem hagyja el az övéit, ki-ki csap, folyamatosan portyázik, megpróbálja felkelteni az alvókat, életre kelteni a halottakat. Akinek a legkisebb fény is van a szemében, azt megpróbálja feltámasztani, felsegíteni a földről. Úgy szeret, ahogyan senki más nem képes szeretni. Senkit nem hagy el, mindenki a szívében van, mindenkit folyamatosan ölel, az ölében tartva tartja. Szerellemmel néz rá. Ugyanakkor gyűlöli benne az otthontalanságot, ami távol tartja tőle, megfosztja a szeretetétől. Nem alkuszik, mert senkit nem hagyhat el. Nem enged el. Az igazság a hűségesek leghűségesebbje. Fejét mindig Istenre szegezi. Törhetetlen a sisakja, szeretettel átövezett. Végtelenül csendes, ha az Úr úgy kívánja. Tettei méltóságosak, de odaadja mindenét egyetlen lélekért. Ismert és megért mindent. Látja a jövőt és a múltat, hogy cselekedni tudjon. Ismeri a családját, a végtelent. Szerelem van benne, törhetetlen Istenszeretet. Minden elpusztít, ami nem belőle létesült. Ölelésével összeköti a széthullót és összekapcsolja, ha engedi. Türelmes. A türelmesség szenvedését hősiesen állja. A tekintetében mások tekintete van. Nincs fény, amitől lesütné a szemét. Személytelen és mégis a legszemélyesebb. Távollétében is végtelen közeli. Megosztja mindenét. Mindig van, örökké. Amikor visszatér valaki, visszahoz valakit a várba, akkor végtelen ünnepet ül. Szeretetével elárasztja. Isten fényével átítatja, és a vár falára teszi a többinek világításul.

Sok hősie várkatona kéri, hogy álruhában hadd menjen ki, hogy visszahozzon lelkeket. Ilyenkor engedi, de velük megy, a szívünkben velük tart. Figyel rájuk, gondozza, táplálja őket. Végtelen fényével világít. Tudatos, a legtudatosabb. Tudja, hogy végül megáll minden körforgás, a levelek nem hullanak újra, és minden visszatér ide, ebbe a várba, és a vár szép lassan elfoglalja a külső világot, becsavarja a szeretetével, nyilvánvalóvá válik, és felébrednek végül mindenknek. Egy szem lesznek. Egyetlen örök égés. Törletlen fény. Örök gyönyörűségek leggyönyörűbbike. Szemtől szemben Istenben. És akkor mindenki – ahogy Jézus mondja – *az igazságból való lesz.*

Az igazság a világban nem megmutatható, hogy itt van vagy ott van. Nem ismerjük, mégis tudjuk a lelkünkkel, hogy létezik. Nem lehet pontosan definiálni. Él bennünk, de tisztán megérteni, leírni nem lehet. Van rá lelki fülünk, van ún. igazságérzetünk. Tudjuk, hogy van, de ténylegesen semmit nem tudunk róla. Annyit biztosan állíthatunk róla, hogy a világ rendjét alkotja. Amikor az igazság szerint beszélünk, cselekszünk, az Isteni rendbe illeszkedően cselekszünk. Ezt a lélek érzi, érti. Amikor tisztázni akarunk valamit, akkor az igazságot keressük. Az igazság bennünk van. Talán a lélek egy része, a lélek egy összetevője. Nem tudunk rákérdezni, mert benne vagyunk, benne élünk. Az élet egyik alapja. A szabad akarat feltétele, hiszen, ha tudjuk, hogy mi az igazság, miként kellene cselekedni, akkor lehet igazi döntést hozni. Ha úgy döntünk, hogy az igazságot választjuk, akkor Istent választjuk. Az

igazság Istenhez vezető út. „*Én vagyok az út, az igazság és az élet – válaszolta Jézus. – Senki sem juthat el az Atyához, csak általam.*” (Jn 14,6)

Irodalom

<https://szentiras.hu/SZIT>

<http://lexikon.katolikus.hu/I/Igazs%C3%A1g.html>

A cikk írója: Rizmayer Péter, a Pázmány Péter Katolikus Egyetemen diplomázott magyar és esztétika szakokon. Korábban tanított, jelenleg projektmenedzserként dolgozik. Több mint 25 éve van az AQUILA Közösségben, az AQUILA Magazinban és a Túllépésben is rendszeresen publikál.

Impresszum

Kiadó: AQUILA Civil Társulat, 1222 Budapest, Zakariás József u. 3.

Felelős kiadó: Varga Péterné / Pável Márta

Honlap: <https://aquila-sas.hu/>

E-mail: varga.marta@aquila-sas.hu

Telefon: +36 20 7777440

Nemzetközi azonosítószám: HU ISSN 2064-7700

Fő- és felelős szerkesztő: Varga Péterné/Pável Márta,

Főszerkesztő helyettes: Szeibert Márton

Főmunkatársak, szerkesztők/lektorok:

Nagy Varga Katalin, lektor

Rizmayerné Márkus Edit, lektor, korrektor

Pável Ágnes lektor

Oroszi - Kuzmich Kinga, korrektor

Rizmayer Péter, lektor, korrektor